

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos II. — Izdan in razposlan dne 8. januarja 1876.

3.

Razglas finančnega ministerstva od 29. decembra 1875,

o tarifi pristojbin za docimastične in kemijsko-analitične preiskave pri glavnem izkusnem (probirnem) uradu.

Z ukazom od 25. septembra 1870 (Drž. zak. od l. 1870 št. 120) razglašena tarifa pristojbin, ki jih je pri c. kr. glavnem probirnem uradu jemati za docimastične in kemijsko-analitične preiskave, izgubi svojo moč z 31. dnem decembra meseca 1875 ter naj, komur je mar, dotično novo tarifo pri inenovanem uradu pogleda.

Pretis s. r.

4.

Ukaz ministerstva za deželno bran, dogovorno z ministerstvi za notranje reči, finance, pravosodje, trgovino in z državnim vojnim ministerstvom od 31. decembra 1875,

s katerim se povračila za dano vprego (za hojo na prevoje) ustanovljajo po konji in kilometru ter preračunja pravilna teža, ki jo sme imeti obremenilo (naklad) vprežnega voza.

V zvršbo postave od 23. julija 1871 (Drž. zak. od l. 1872 št. 16) in na podlogi postave od 31. marcija 1875 (Drž. zak. št. 62) ustanovljajo se številkama (po cifri) s privolitvijo dotičnih deželnih zastopstev, v naslednjih izkazih, namreč:

1. v izkazu *A*, povračila za dano vprego od konja in kilometra, in
2. v izkazu *B*, pravilna (normalna) obremenila vprežnih vóz.

Ta ukaz pride v moč 1. dne januarja meseca 1876.

Horst s. r.

I z k a z A

o povračilih dane vprega za konja in na kilometer.

Z a	Polno povračilo vprega v novih krajcarjih (soldih)	Od tega prihaja nã	
		državno bla- gajnico	deželo
		novih krajcarjev	
Česko	8	3	5
Bukovino	$2\frac{5}{10}$	$2\frac{5}{10}$	—
Dalmacijo	7	$2\frac{5}{10}$	$4\frac{5}{10}$
Galicijo	$2\frac{5}{10}$	$2\frac{5}{10}$	—
Istro, Trst, Goriško in Gradišçansko . .	8	3	5
Koroško	vsakokratna poštna jezdina manj $\frac{5}{10}$ kr.	3	dotično doplačilo
Kranjsko	9	3	6
Moravsko	8	3	5
Doljnjo Avstrijo	8	3	5
Gornjo Avstrijo	8	3	5
Salcburško	10	3	7
Sleško	8	3	5
Štajersko	$8\frac{5}{10}$	3	$5\frac{5}{10}$
Tirolsko	a) brez voza . . . . . 10 b) pri vozu četrtniku (Viertelw.) 12 c) " " polovičniku (Halbw.) $10\frac{5}{10}$	3	a) brez voza . . . . . 7 b) pri četrtniku . . . . . 9 c) pri pripolovičniku $7\frac{5}{10}$
Predarelsko	9	3	6

I z k a z B

o pravilnem obremenilu vprežnih vóz z dvema.

Pravilna obremenitev (obtežba) vprežnih vóz za dva konja, preračunjena na kilograme, je:

	Kadar se naloži	
	a) kovanega denarja	b) prateža ali drugega blaga
	kilogramov	
Za Dalmacijo, Galicijo in Bukovino	252	280
Za druge v državnem zboru zastopane kraljevine in dežele	504	560

Opomnja. Če je vprežni voz za enega ali pa za štiri konje, tedaj je pravilna obtežba za pol manjša, oziroma dvakrat tolikšna, kakor je tu gori za razne slučajevje postavljeno.

5.

Ukaz ministerstva notranjih reči in ministerstva za trgovino od 31. decembra 1875,

o zdravilski taksi z ozirom na metersko vago, vpeljano s postavo od 23. julija 1871 (Drž. zak. od l. 1872, št. 16).

Priznavši veljavo tega, kar je najvišje zdravstveno svetovalstvo v dogovoru z zastopniki lekarskega stanu nasvetovalo, da bi se namreč za zdaj še počakalo s pregledom zdravilske takse in njenim preračunom na metersko utež (na grame), dokler pridejo, — kar se ima kmalu zgoditi —, na dan po meterskih vtežih uravnani cenovniki drogistov, kajti uporaba nove vage ne bode brez vpliva na ceno blagá, ukazuje ministerstvo notranjih reči dogovorno z ministerstvom trgovstva za ta čas, dokler ne pride na svetlo pregledana, po gramih preračunjena zdravilska taksa, takó le:

1. Določbe ukaza od 3. decembra 1872 (Drž. zak. št. 172), o avstrijski zdravilski taksi, bodo brez tega, kar stoji v paragrafih 9 in 10, dalje veljale, in ravno tako bodo še veljale določbe ukaza od 29. novembra 1874 (Drž. zak. št. 143) o nekih premembah tiste zdravilske takse,

2. Pri pripravljanji in oddajanji zdravil (lekov) držati se je meterske uteži vpeljane s postavo od 23. julija 1871 (Drž. zak. od l. 1872 št. 16) in pri razvaganji zdravil smejo se rabiti samó in edino tenke ali precizijske vage in tenke uteži.

3. Kadar je treba odvagati zdravila ali izračuniti jim ceno po receptu, v katerem je zapisana stara medicinalna utež, naj se preračuni na metersko utež po naslednji preračunici:

Preračunica.

T e ž a	naj se preobrača v	Število utežnih kosov, potrebnih za dovago
1/3 grana	0.02 (2 centigrama)	1
1/2 " "	0.04 (4 centigrami)	2
1 gran	0.07 (7 centigramov)	2
2 grana	0.15 (15 ")	2
3 grani	0.20 (20 ")	1
4 " "	0.30 (30 ")	2
5 granov	0.35 (35 ")	3
6 " "	0.40 (40 ")	2
7 " "	0.50 (50 ")	1
8 " "	0.55 (55 ")	2
9 " "	0.60 (60 ")	2
10 " "	0.70 (70 ")	2
12 " "	0.90 (90 ")	3
14 " "	1.00 (1 gram — ")	1
15 " "	1.05 (1 " 5 ")	2
16 " "	1.10 (1 " 10 ")	2
18 " "	1.25 (1 " 25 ")	3
20 " (1 skrupel)	1.50 (1 " 50 ")	2
30 " (1/2 drahme)	2.20 (2 grama 20 ")	2
40 " (2 skrupla)	3.00 (3 grami — ")	2
60 " (1 dragma)	4.50 (4 " 50 ")	4
120 " (2 drahmi)	9.00 (9 gramov — ")	4
180 " (3 drahme)	13.50 (13 " 50 ")	4
240 " (1/2 unče)	17.50 (17 " 50 ")	4
480 " (1 unča)	35.00 (35 " — ")	4

4. Pri računjenji cene za kako zdravilo po zdravniškem receptu, v katerih je zapisana teža po gramih, sme se v težnem predelku taks gori omenjenih ukazov jemati zaradi preračuna, da je

1 libra	enaka	420 gramom
1 unča	„	35·00 „
1 drahma	„	4·50 „
1 skrupel	enak	1·50 gramu
1 gran	„	0·07 „

5. Lekarjem (apotekarjem) je dopuščeno, takse za zdravila po takšnih receptih razdajana izračunjati po zdravilski taksi k avstrijski farmakopeji od leta 1869, ki jo je direktorij občnega avstrijskega lekarskega društva predelal po gramih ter v svoji zalogi tega društva (Na Dunaji, IX., Spitalgasse št. 31) v letu 1875 na svetlo dal.

H koncu se tu pridaje pregledana in popravljena tabela o maksimalnih dozah najvažnejših zdravil, ter izrekuje, da je s tem dotična tabela XVIII farmakopeje od leta 1869, štr. 269 postala neveljavna.

Lasser s. r.

Chlumecky s. r.

Tabula

exhibens doses medicamentorum toxicae indolis maximas pro adulto, ultra quas medicus ne praescribat pro usu interno nisi addito signo exclamationis.

	Pro dosi		Pro die	
	Grammata	Grana	Grammata	Grana
Acidum arsenicosum	0·006	0·08	0·012	0·16
Acidum hydro-cyanicum (Pharmac. austr. 1855)	0·05	0·68	0·20	2·7
	sive gutt. 2			
Aconitinum (germanicum) [Geiger et Hesse, Merck]	0·007	0·09	0·04	0·55
Aqua amygdalarum amararum concentrata	1·50	20·5	5·00	68·5
	sive gutt. 40			
Aqua laurocerasi	1·50	20·5	5·00	68·5
	sive gutt. 40			
Argentum nitricum	0·03	0·4	0·20	2·7
Atropinum	0·002	0·02	0·006	0·08
Atropinum sulfuricum	0·002	0·02	0·006	0·08
Aurum-natrio chloratum	0·03	0·4	0·10	1·4
Cantharides	0·07	1·0	0·20	2·7
Conium	0·001	0·01	0·003	0·04
Cuprum sulfuricum qua emeticum	0·40	5·5	—	—
Digitalinum (Pharmacop. gallicae et nostrae)	0·002	0·02	0·01	0·14
Extractum aconiti tuberum	0·03	0·4	0·12	1·6
Extractum belladonnae foliorum	0·10	1·4	0·40	5·5
Extractum belladonnae radieis	0·05	0·7	0·20	2·7
Extractum colocynthidis	0·10	1·4	0·40	5·5
Extractum conii	0·18	2·5	0·60	8·2
Extractum hyosciami folior	0·15	2·0	0·80	11·0
Extractum nucis vomicae (alcoholicum)	0·04	0·55	0·20	2·7
Extractum opii	0·10	1·4	0·40	5·5
Ferrum jodatam	0·06	0·8	0·24	3·3
Folia belladonnae	0·15	2·0	0·60	8·2
Folia digitalis	0·20	2·7	0·60	8·2
Fructus colocynthidis	0·30	4·0	1·00	13·7

	Pro dosi		Pro die	
	Grammata	Grana	Grammata	Grana
Hydrargyrum bichloratum corrosivum	0·01	0·13	0·04	0·5
Hydrargyrum bijodatum rubrum	0·01	0·13	0·04	0·5
Hydrargyrum jodatum flavum	0·06	0·8	0·40	5·5
Hydrargyrum oxydatum flavum	0·03	0·4	0·10	1·4
Jodum	0·03	0·4	0·12	1·6
Kalium stibio-tartaricum	0·30	4·0	1·00	13·7
Kreosotum	0·04	0·55	0·16	2·2
Morphinum	0·02	0·28	0·10	1·4
Morphinum acetieum	0·03	0·4	0·12	1·6
Morphinum hydro-chlorieum	0·03	0·4	0·12	1·6
Oleum crotonis	0·06	0·8	0·30	4·0
Opium pulveratum	0·15	2·0	0·50	6·8
Phosphorus	0·001	0·01	0·005	0·06
Plumbum acetieum	0·07	1·0	0·50	6·8
Radix belladonnae	0·07	1·0	0·30	4·0
Semen strychni nucis vomicae	0·12	1·6	0·50	6·8
Solutio arsenicalis Fowleri	0·50	6·8	1·20	16·4
Strychninum	0·007	0·09	0·02	0·27
Strychninum nitricum	0·007	0·09	0·02	0·27
Tinctura aconiti	0·50	6·8	1·50	20·5
Tinctura belladonnae	1·00	13·7	4·00	55·0
Tinctura cantharidum	0·50	6·8	1·00	13·7
Tinctura colchici seminum	1·00	13·7	3·00	41·1
Tinctura digitalis	1·00	13·7	4·00	55·0
Tinctura jodi	0·30	4·0	1·00	13·7
Tinctura nucis vomicae	0·50	6·8	1·50	20·5
Tinctura opii crocata	0·50	6·8	2·00	27·4
Tinctura opii simplex	0·50	6·8	2·00	27·4
Tubera aconiti	1·12	1·6	0·60	8·2
Veratrinum	0·01	0·13	0·03	0·4
Vinum cholchici	1·00	13·7	3·00	41·1
Zincum acetieum	0·05	0·68	0·30	4·0
Zincum cyanatum	0·005	0·06	0·012	0·16
Zincum sulfuricum	0·05	0·68	0·30	4·0
Zincum sulfuricum qua emeticum	0·80	11·0	—	—

6.

Razpis ministerstva notranjih reči dogovorno z ministerstvom za trgovino od 31. decembra 1875,

o uporabi meterske uteži (grama) pri zapisavanji zdravniških receptov.

Po členu V postave od 23. julija 1871 (Drž. zak. od l. 1872 št. 16), s katero se je ustanovil nov red za mero in vago, rabiti je pocenši od 1. januarja 1876 v javnem trgovanju samo in edino meterske mere in uteži.

Po tem takem smejo se pocenši od tistega dne tudi po lekarnicah (apotekah) pri pripravljanju in oddajanju zdravil (lekov) uporabljati le meterske uteži, in če je kak recept še pisan pod dozdanji medicinalni uteži, ne sme se zdravilo več s pomočjo starih uteži odgovoriti.

Torej morajo lekarji, kadar jim pridejo v roke recepti, na katerih so zdravila zapisana po stari medicinalni uteži, težo po priloženi tabeli (preračunici) préd v novo utež preračuniti in po njej zdravilo napraviti.

No preračunica ta ne izražuje matematično na tanko dotičnih vrednosti oboje uteži, niti se vselej daje v njej izraz, ki bi najbližji ali prvi bil. Pomislek na občutljivost tenkih vag, ki je zapovedano rabiti jih v lekarnicah, in na natančnost uteži, sosebno pa ozir na lahko in varno ravnanje z manjšimi utežmi zahteva takó, da se vrednost stare medicinalne uteži, izražena v drobcih enega grama, postavi zdaj manjša zdaj večja, nego bi po računu res bila, kakor je odvagovanje v prvem ali drugem slučaju lažje in varnejše.

Zatorej bode zdravnik, komur je za natančno odmero zdravila posebno mar, dosegel to, samó če ga zapiše po meterski uteži.

Z ozirom na to in pa sploh, da se ubrani kaka mogoča zmeda in pomota, priporoča se samo po sebi, da bi se zdravniki, pišoč recepte, ne držali več stare medicinalne uteži, ampak nove meterske (grama) in da bi se poprijeli ti-stega zapisovanja, kakoršno je bilo zapovedano z ukazom ministerstva notranjih reči od 16. decembra 1874 (Drž. zak. št. 152) zastran zdravil zapisavanih na račun državne blagajnice ali zaloga po državi upravljanega.

Po le tem ukazu treba je vse težne množine, ki jih recept v sebi ima, izraževati v gramih, to je takó, da bode gram jednica teži, in zapisavati jih z arabskimi številnicami (ciframi) po dekadski sistemi. Polne (cele) grame je s prav očitno piko ali vejico odločevati od drobcev, ako bi jih bilo, in drobci naj se z dvema decimalnima mestoma naznačujejo tudi tedaj, kadar na drugo mesto ničla pride.

Po le tem je zapisavati v receptu na primer:

pol kilograma	=	gramov	500·00
hektogram	=	"	100·00
pet dekagramov	=	"	50·00
pet decigramov	=	grama	0·50
pet centigramov	=	"	0·05
dva grama in pol	=	"	2·50
			i.t.d.

Ako se zaradi opreznosti zdravniku zdi primerno, v receptu težo izraziti z besedami, naj to stori v oklepajih poleg gori zapovedanega zapisa. Vendar bi pri tem bilo dobro, ogibati se po vsem izrazov „dekagram“ in „decigram“, ker bi kdo lahko utegnil vzeti enega za drugega, za dekagram zapisavati na ravnost število gramov, a namesto decigrama izraževati množino v centigramih, torej namesto „pet dekagramov“ pisati raji: „gr̄m. 50·00 (grammata quinquaginta)“ in namesto „pet decigramov“ postavljati: gr̄m. 0·50 (centigrammata quinquaginta).

H koncu se tu pridaje pregledana in popravljena tabela o maksimalnih dozah najvažnejših zdravil, ter izrekuje, da je s tem dotična tabela XVIII farmakopeje od leta 1869, štr. 269 postala neveljavna.

Lasser s. r.

Chlumecky s. r.

Preračunica.

Teža	naj se preobrača v	Število utežnih kosov, potrebnih za dovago
$\frac{1}{3}$ grana	0-02 (2 centigrama)	1
$\frac{1}{2}$ " "	0-04 (4 centigrami)	2
1 gran	0-07 (7 centigramov)	2
2 grana	0-15 (15 ")	2
3 grani	0-20 (20 ")	1
4 " "	0-30 (30 ")	2
5 granov	0-35 (35 ")	3
6 " "	0-40 (40 ")	2
7 " "	0-50 (50 ")	1
8 " "	0-55 (55 ")	2
9 " "	0-60 (60 ")	2
10 " "	0-70 (70 ")	2
12 " "	0-90 (90 ")	3
14 " "	1-00 (1 gram — ")	1
15 " "	1-05 (1 " 5 ")	2
16 " "	1-10 (1 " 10 ")	2
18 " "	1-25 (1 " 25 ")	3
20 " (1 skrupel)	1-50 (1 " 50 ")	2
30 " ($\frac{1}{2}$ drahme)	2-20 (2 grama 20 ")	2
40 " (2 skrupla)	3-00 (3 grami — ")	2
60 " (1 drahma)	4-50 (4 " 50 ")	4
120 " (2 drahmi)	9-00 (9 gramov — ")	4
180 " (3 drahme)	13-50 (13 " 50 ")	4
240 " ($\frac{1}{2}$ unče)	17-50 (17 " 50 ")	4
480 " (1 unča)	35-00 (35 " — ")	4

T a b u l a

exhibens doses medicamentorum toxicae indolis maximas pro adulto, ultra quas medicus ne praescribat pro usu interno nisi addito signo exclamationis.

	Pro dosi		Pro die	
	Grammata	Grana	Grammata	Grana
Acidum arsenicosum	0-006	0-08	0-012	0-16
Acidum hydro-cyanicum (Pharmac. austr. 1855)	0-05	0-68	0-20	2-7
	sive gutt. 2			
Aconitinum (germanicum) (Geiger et Hesse, Merck)	0-007	0-09	0-04	0-55
Aqua amygdalarum amararum concentrata	1-50	20-5	5-00	68-5
	sive gutt. 40			
Aqua laurocerasi	1-50	20-5	5-00	68-5
	sive gutt. 40			
Argentum nitricum	0-03	0-4	0-20	2-7
Atropinum	0-002	0-02	0-006	0-08
Atropinum sulfuricum	0-002	0-02	0-006	0-08
Aurum-natrio chloratum	0-03	0-4	0-10	1-4
Cantharides	0-07	1-0	0-20	2-7
Conium	0-001	0-01	0-003	0-04
Cuprum sulfuricum qua emeticum	0-40	5-5	—	—

	Pro dosi		Pro die	
	Grammata	Grana	Grammata	Grana
Digitalinum (Pharmacop. gallicae et nostrae)	0·002	0·02	0·01	0·14
Extractum aconiti tuberum	0·03	0·4	0·12	1·6
Extractum belladonnae foliorum	0·10	1·4	0·40	5·5
Extractum belladonnae radiceis	0·05	0·7	0·20	2·7
Extractum colocynthidis	0·10	1·4	0·40	5·5
Extractum conii	0·18	2·5	0·60	8·2
Extractum cyoseyami folior	0·15	2·0	0·80	11·0
Extractum nucis vomicae (alcoholicum)	0·04	0·55	0·20	2·7
Extractum opii	0·10	1·4	0·40	5·5
Ferrum jodatum	0·06	0·8	0·24	3·3
Folia belladonnae	0·15	2·0	0·60	8·2
Folia digitalis	0·20	2·7	0·60	8·2
Fructus colocynthidis	0·30	4·0	1·00	13·7
Hydrargyrum bichloratum corrosivum	0·01	0·13	0·04	0·5
Hydrargyrum bijodatum rubrum	0·01	0·13	0·04	0·5
Hydrargyrum jodatum flavum	0·06	0·8	0·40	5·5
Hydrargyrum oxydatum flavum	0·03	0·4	0·10	1·4
Jodum	0·03	0·4	0·12	1·6
Kalium stibio-tartaricum	0·30	4·0	1·00	13·7
Kreosotum	0·04	0·55	0·16	2·2
Morphinum	0·02	0·28	0·10	1·4
Morphinum aceticum	0·03	0·4	0·12	1·6
Morphinum hydro-chloricum	0·03	0·4	0·12	1·6
Oleum crotonis	0·06	0·8	0·30	4·0
Opium pulveratum	0·15	2·0	0·50	6·8
Phosphorus	0·001	0·01	0·005	0·06
Plumbum aceticum	0·07	1·0	0·30	6·8
Radix belladonnae	0·07	1·0	0·30	4·0
Semen strychni nucis vomicae	0·12	1·6	0·50	6·8
Solutio arsenicalis Fowleri	0·50	6·8	1·20	16·4
Strychninum	0·007	0·09	0·02	0·27
Strychninum nitricum	0·007	0·09	0·02	0·27
Tinctura aconiti	0·50	6·8	1·50	20·5
Tinctura belladonnae	1·00	13·7	4·00	55·0
Tinctura cantharidum	0·50	6·8	1·00	13·7
Tinctura colchici seminum	1·00	13·7	3·00	41·1
Tinctura digitalis	1·00	13·7	4·00	55·0
Tinctura jodi	0·30	4·0	1·00	13·7
Tinctura nucis vomicae	0·50	6·8	1·50	20·5
Tinctura opii crocata	0·50	6·8	2·00	27·4
Tinctura opii simplex	0·50	6·8	2·00	27·4
Tubera aconiti	0·12	1·6	0·60	8·2
Veratrinum	0·01	0·13	0·03	0·4
Vinum cholchici	1·00	13·7	3·00	41·1
Zincum aceticum	0·05	0·68	0·30	4·0
Zincum cyanatum	0·005	0·06	0·012	0·16
Zincum sulfuricum	0·05	0·68	0·30	4·0
Zincum sulfuricum qua emeticum	0·80	11·0	—	—